

Ohnesorg, Karel

Znaky užívané pro fonetickou transkripci

In: Ohnesorg, Karel. *Druhá fonetická studie o dětské řeči*. Vyd. 1. Brno: Universita v Brně s podporou Ministerstva školství a kultury, 1959, pp. 10-11

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/118995>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ZNAKY UŽITÉ PRO FONETICKOU TRANSKRIPCI

Pro transkripci bylo užito v podstatě týchž znaků jako ve starší práci. Bylo by sice bývalo možno určitými úpravami tento systém vylepšit, ale to by bylo ztížilo případné srovnávání obou textů, hlavně jejich slovníkové části. (Jen kvantita, pro zjednodušení tiskárenské techniky, byla označena čárkami nad znaky, jak je to běžné v češtině, na rozdíl od práce první, kde bylo užito čárek vodorovných, používaných nejčastěji v latinských učebnicích.) Podobně jako tomu bylo v první studii, ani zde v běžné transkripci nebylo označováno zvláštním znakem zado-
patrové *n* (objevovalo se zcela pravidelně a bez výjimky v řeči dítěte před *k* a *g*) a také nebyl zvláště označován ráz.

<i>á é í</i>	dlouhé vokály	<i>t</i>	částečně znělý konsonant ne- znělý
<i>áá éé íí</i>	nadměrně dlouhé vokály	<i>ḍ</i>	částečně neznělý konsonant znělý
<i>ǎ ǚ ě ě</i>	vokály polodlouhé	<i>ʃ</i>	oslabená artikulace, hláska jen lehce naznačená
<i>ů ō</i>	labialisované <i>i, e</i>	<i>(š) (ř)</i>	hláska artikulovaná poněkud odlišně od běžného usu
<i>y</i>	temné, dozadu posunuté <i>i</i>	<i>R Ě</i>	labiální <i>r, ř</i>
<i>ə</i>	neurčitá samohláska	<i>ɾ</i>	<i>r</i> uvulární
<i>a e i</i>	vokály otevřenější než v obecné češtině	<i>'</i>	přízvuk (<i>a'hoj</i>)
<i>ā</i>	silně otevřené <i>e</i>	-	kratičká pauza mezi hláskami nebo slabikami
<i>ɑ e i</i>	vokály zavřenější	<i> </i>	označení před slabikou s melodif stoupavou
<i>u</i>	polosouhláskové <i>u</i>	- -	tónová modulace na sousedních slabikách
<i>ss rr</i>	dlouhé souhlásky	<i>↗ ↘</i>	tónová modulace v jedné slabice (stoupavá, klesavá)
<i>š ť k ě</i>	konsonanty palatalisované	<i> </i>	menší, větší přestávka v řeči
<i>l r</i>	<i>l, r</i> slabikotvorné		
<i>φ w</i>	<i>f, v</i> bilabiální		
<i>μ</i>	<i>m</i> labiodentální		
<i>γ</i>	znělé <i>ch</i>		
<i>ʒ ʒ̣</i>	znělé afrikáty		
<i>ŋ</i>	zadní <i>n</i> (pokud bylo označeno)		
<i>.</i>	ráz (coup de glotte; pokud byl označen)		

Ostatní označení:

e — echolalicky, *E* — emfaticky, *M* — mazlivě, *N* — nedbale, *P* — pečlivě, *H* — jen
jedenkrát realizováno (příp. jen jedenkrát registrováno), *S* — spontánní
výslovnost, ~ po opravě; *h* — hraní s řečí;

- [] označují přepis výslovnosti okolí (pokud se liší od výslovnosti spisovné);
v transkripci řeči dítěte vynechanou hlásku nebo slabiku,
() označují výklad k transkripci.

Vlastní jména byla při transkripci psána velkými písmeny, pro větší srozumitelnost textu.

Čísla, uváděná v textu za doklady z řeči dítěte, odkazují na pořadové číslování jednotlivých hesel v abecedním seznamu slov. (Římské číslice tu označují zvukové projevy, které v počátcích vývoje mluvy nelze dosud pokládat za skutečná slova.) — Čísla uváděná za hesly v tomto seznamu určují číslo přírůstkového pořadí v slovní zásobě dítěte.

Věk dítěte byl označován běžným již dnes způsobem: třemi číslicemi, z nichž první udává rok, druhá měsíc a třetí den od počátku života dítěte. Tak na př. 2;4,5 značí věk: 2 roky, 4 měsíce, 5 dní. — V abecedním seznamu slov pro zjednodušení sazby byla vypuštěna interpunkční znaménka: 2 4 5. Pokud některý tvar byl zaznamenán častěji, byl tu udán první a poslední den záznamu: 2 4 26, 3 8 1. Byl-li tvar v určitém období velmi frekventní, byla data spojena divisem: 2 4 17 - 2 6 0.